

Handläggare
Anna Östergren
Ekonom

Tjänsteskrivelse
2023-07-13

Diarienummer
KS-2023/318

Kommunstyrelsen

Prövning av kommunens helägda bolag och dess verksamhet 2022

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen anser att kommunens helägda bolag under kalenderåret 2022 bedrivits enligt det fastställda kommunala ändamålet för respektive bolag och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen årlige pröva om dess kommunala bolag bedrivits enligt det fastställda kommunala ändamålet och inom de kommunala befogenheterna. Förvaltningen har sakgranskat styrelseprotokoll och årsredovisningar för Knivsta Kommunhus AB, Kommunfastigheter i Knivsta AB, Knivstabostäder AB och Alsike Fastighets AB och gör bedömningen att verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet för respektive bolag och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Bakgrund

Kommunstyrelsen ska för kommunala bolag årligen pröva om den verksamhet som bedrivits under föregående kalenderår varit förenlig med det kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet ska förslag lämnas till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder (se 6 kap. 1 och 9 § i kommunallagen).

De kommunala befogenheterna ska utgöra ram för verksamheten och innebära att kommunalrättsliga principer som exempelvis lokaliseringsprincipen, självkostnadsprincipen, likställighetsprincipen och förbudet mot spekulativ verksamhet. Med det kommunala ändamålet avses vad verksamheten syftar till att åstadkomma. Enligt 10 kap 3 § ska det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna utgöra ram för bolaget anges i bolagsordningen.

Förvaltningen har gått igenom den verksamhet som bedrivits i kommunens helägda bolag genom uppföljning av årsredovisning, styrelseprotokoll, ägardirektiv och bolagsordning för samtliga bolag.

Samtliga bolagsordningar bedöms som uppdaterade. Bolagsordningarna innehåller både verksamhetsföremål (vad bolaget ska ägna sig åt) och ändamål med bolagets verksamhet (syfte med verksamheten).

Knivsta Kommunhus AB

Knivsta Kommunhus AB är moderföretag till Kommunfastigheter i Knivsta AB och Knivstabostäder. Uppdraget är att bedriva en aktiv ägarstyrning och uppsikt mot dess dotterbolag. Bolaget har ingen egen verksamhet och styrelsen har årsredovisningen inte lämnat ett uttalande om att de anser att bolagen bedrivits inom det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

År 2022 var bolaget första verksamhetsår, ingen koncernredovisning upprättades för räkenskapsår 2022 med hänvisning till att det är en mindre koncern.

Väsentliga händelser under 2022 var bildandet av koncernen, där Knivsta kommun sålt samtliga aktier i Kommunfastigheter I Knivsta AB och Knivstabostäder AB till moderbolaget Knivsta Kommunhus AB och genomfört en nyemission för finansiering av aktieköpet. Bolagets styrelse har sedan årsskiftet 2022 /2023 kunnat bedriva en aktiv ägarstyrning.

Det finansiella resultatet var 20,9 mnkr som utgörs av en anteciperad utdelning från dotterbolaget Kommunfastigheter i Knivsta AB.

I ägardirektivet framgår det att kommunkoncernen ska uppnå 3 % avkastning beräknat på resultatet efter skatt på kommunkoncernens totala egna kapital. Eftersom ingen koncernredovisning upprättades för 2022 går det inte att säkerställa att målet har uppnåtts. För år 2023 behöver bolaget upprätta ett koncernbokslut.

Förvaltningens samlade bedömning är att bolagets verksamhet under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Bolagskoncernen var under bildande 2022 och någon egentlig ägarstyrning kunde inte påbörjas förrän december 2022. För kalenderår 2023 förväntas utveckling av koncernbokslut och ett uttalande från styrelsen om bolagets verksamhet.

Kommunfastigheter i Knivsta AB

Kommunfastigheter i Knivsta AB är från juli 2022 ägare och förvaltare åt Kommanditbolaget Gredelinen. Styrelsen ska enligt aktieägaravtal bedriva styrning av kommanditbolaget och inkluderas därför i prövningen nedan.

I årsredovisningen lämnar styrelsen ett uttalande om att de anser att bolagen bedrivits inom det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Styrelsen har sammanträtt 6 gånger under året.

I bolagets årsredovisning finns uppgifter om bolagsspecifika ägardirektiv och hur de uppfyllt avkastningskrav. Det övergripande och långsiktiga resultatmålet är att i genomsnitt uppnå 3 procent avkastning (beräknat på resultat efter skatt) på bolagets totala egna kapital. Den synliga soliditeten i bolaget skall uppgå till 10 procent (tillåten variation +/-3 procent) och den verkliga soliditeten ska uppgå till minst 20 procent

Soliditeten i bolaget har minskat till 13,4% (13,9%). Minskningen förklaras primärt av ökad upplåning (köpet av kommanditbolaget Gredelinen). Soliditetsnivån ligger över det långsiktiga soliditetsmålet. Vinstmarginalen efter skatt uppgick till 4,6% (6,9%), vilket ligger över det långsiktiga målet enligt ägardirektivet. Utsikterna kommande år är goda för att bibehålla soliditetsnivån då en lägre investeringstakt förväntas med förbättrat kassaflöde, bolaget har då möjlighet att amortera på lånen. Resultatet i framtiden väntas dock påverkas negativt av högre räntor och inflation.

I årsredovisningen lämnas även upplysningar om hur de uppfyllt verksamhetsmålen enligt ägardirektivet.

Förvaltningens samlade bedömning är att bolagets verksamhet under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. För år 2023 uppmanas bolaget även upplysa om den verkliga soliditeten enligt ägardirektivet.

Alsike Fastighets AB

I årsredovisningen lämnar styrelsen ett uttalande om att de anser att bolagen bedrivits inom det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna, utifrån ett avvecklingsperspektiv.

Alsike Fastighets AB är under avveckling, ingen verksamhet har bedrivits under året i egentlig mening. Det ekonomiska och finansiella direktivet är att resultatet under en 5 års period uppgå till genomsnitt 12 miljoner kr före skatt. Avkastning ska säkra bolagets långsiktiga ekonomiska åtaganden och möjliggöra utdelning till kommunen.

Ägarens krav på avkastning fastställs av kommunfullmäktige i samband med att Kommunens budget antas. För 2022 har inget avkastningskrav ställts på bolaget däremot utdelning från det balanserade resultatet.

Förvaltningens samlade bedömning är att bolagets verksamhet under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Knivstabostäder AB

I årsredovisningen lämnar styrelsen ett uttalande om att de anser att bolagen bedrivits inom det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Styrelsen har sammanträtt 5 gånger under året.

I bolagets årsredovisning finns uppgifter om bolagsspecifika ägardirektiv och hur de uppfyllt avkastningskravet. Det övergripande och långsiktiga resultatmålet är att nå i genomsnitt minst 6 procent avkastning (beräknat på resultat efter skatt) på bolagets totala egna kapital. Den synliga soliditeten i bolaget skall uppgå till minst 25 procent och den verkliga till minst 35 procent.

Resultatet för 2022 ger en avkastning för året på 5,9% (5,6%), vilket innebär att bolaget inte uppnått ägardirektivets avkastningskrav på 6%. Soliditeten var vid årets slut 26,5% (32,8%) vilket är något över ägardirektivet men sjunkande pga nyupplåning.

Utsikterna kommande år är utmanande med hög inflation och högre räntor, nya hyresfastigheten (Pingla) väntas påverka ekonomin för Knivstabostäder.

I årsredovisningen lämnas även upplysningar om hur de uppfyllt verksamhetsmålen enligt ägardirektivet.

Förvaltningens samlade bedömning är att bolagets verksamhet under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. För år 2023 uppmanas bolaget även upplysa om den verkliga soliditeten enligt ägardirektivet.

Ekonomisk konsekvensanalys

Beslutet har ingen ekonomisk konsekvens

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys är gjort enligt checklista.

Underlag för beslut

Tjänsteutlåtande 2023-07-13

Beslutet ska skickas till

Akten
Ekonomichef
Knivsta kommunhus AB
Kommunfastigheter i Knivsta AB
Knivstabostäder AB

Dan-Erik Pettersson
Ekonomichef

Barnchecklista inför beslut

1. Påverkar beslutet barn?

Ja

Nej

Enligt FN är alla under 18 år
att betrakta som barn

Förklara oavsett svar.

Ärendet handlar om bolagens verksamhet varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och har ingen påverkan på barn.

*Om, **ja fortsätt** med frågorna.*

2. Hur har barns bästa beaktats?

3. Beskriv eventuella intressekonflikter.

4. Barn tillfrågas vid övergripande fleråriga planer/styrdokument. Har så skett?

Ja

Nej

Inte aktuellt. Beslutet rör inte övergripande flerårig plan/ flerårigt styrdokument

Om ja, förklara på vilket sätt barn varit delaktiga i beslutet, vilka åsikter barnen lyft fram samt hur dessa åsikter beaktats i beslutet. Om nej, förklara varför barn inte tillfrågats.